HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

Onderwerp: Vervangen bruggen veenweidegebieden LVVN
Datum vergadering: 16-12-2026
Registratienummer: 2091546 versie 11

Besluitnota

Onderwerp
Vervangen bruggen veenweidegebieden LVVN

Voorgesteld besluit
Het algemeen bestuur besluit:

1. De bruggen in de primaire watergangen binnen het veenweidegebied die met varend materieel worden onderhouden en die:
   - een obstakel vormen voor het varend onderhoud; en/of
   - een belemmering vormen voor de aan- en afvoer van water; en
   - in aanmerking komen voor een door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), beschikbaar gestelde subsidie,

   te vervangen dan wel aan te passen, en overige obstakels in deze watergangen te verwijderen, met inachtneming van de in Bijlage 2 ‘Uitgangspunten bruggenproject LVVN’ (DM 2097771) opgenomen uitgangspunten.
2. Voor de uitvoering van de maatregelen, waarvoor de subsidie beschikbaar is gesteld, een budget van € 7.727.500 beschikbaar te stellen en het budget van de afdeling Waterbeheer met dit bedrag te verhogen, conform het ‘Overzicht kasstroom per jaar’ op pagina 5 van deze besluitnota.
3. Voor de kosten waarvoor geen subsidie is verleend (de eigen uren van de projectorganisatie) een budget van € 400.000 beschikbaar te stellen en het budget van de afdeling Waterbeheer met dit bedrag te verhogen, conform het ‘Overzicht kasstroom per jaar’ op pagina 5 van deze besluitnota.

Inleiding
Om de vastgestelde waterpeilen duurzaam te kunnen handhaven, is een robuust watersysteem noodzakelijk waarin de aan- en afvoer van water zo min mogelijk wordt belemmerd. Deze opgave wordt steeds urgenter door de vernattingsmaatregelen die worden uitgevoerd om bodemdaling in veenweidegebieden te beperken.

Veel bruggen in primaire watergangen vormen een knelpunt voor zowel de waterhuishouding als het onderhoud. Te smalle bruggen beperken de doorstroming, wat kan leiden tot opstuwing, wateroverlast en oevererosie. Ook belemmeren zij het varend onderhoud, waardoor werkzaamheden minder efficiënt en kostbaarder worden. Handhaving is vaak juridisch complex, tijdrovend kostbaar door onduidelijke eigendoms- en vergunningssituaties. Daarom is een programmatische aanpak, gericht op het aanpassen, vervangen of verwijderen van knelpunten, de meest effectieve oplossing.

RVO-subsidie

HDSR heeft € 7.727.500 subsidie ontvangen voor het verwijderen, aanpassen en vervangen van bruggen in het veenweidegebied Oude Rijn. De subsidie betreft de in Bijlage 1 rood weergegeven bruggen. Op basis van kengetallen en ervaringen uit het project *Bruggen Bodegraven Noord* kunnen naar verwachting ongeveer 230 bruggen worden vervangen en 120 worden verwijderd. Verwijdering wordt voor 100% gesubsidieerd; voor aanpassing en vervanging bedraagt de subsidie 50%. De resterende 50% komt voor rekening van de bruggebruiker. Kosten voor de eigen projectorganisatie zijn niet subsidiabel en worden volledig door HDSR gedragen. Het subsidieaandeel wordt door HDSR voorgefinancierd en vervolgens binnen de kaders van de subsidieregeling verrekend.

De subsidieaanvraag is ondersteund door drie agrarische collectieven waarmee HDSR op 11 maart 2026 een samenwerkingsovereenkomst (SOK) heeft gesloten (DM 2088296). Het doel van deze samenwerking is om gezamenlijk, en in nauwe afstemming met gebiedspartijen en grondeigenaren, te werken aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem dat aansluit bij de kenmerken van het veenweidegebied.

Beoogd effect

Met dit project wordt beoogd:

1. De doorstroming en het beheer van het watersysteem in de veenweidegebieden te verbeteren door overbodige bruggen en andere obstakels te verwijderen en bruggen die een belemmering vormen voor de aan- en afvoer van water en/of het uitvoeren van onderhoud aan watergangen te vervangen of aan te passen. Dit betreft de gebieden waarvoor door LVVN, via RVO, subsidie beschikbaar is gesteld.
2. In samenwerking met de agrarische collectieven de mogelijkheden te verkennen voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers en de inzet van beheerpakketten binnen het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Hiermee wordt bijgedragen aan de versterking van de biodiversiteit, de realisatie van natuurdoelen en de verdere ontwikkeling van de Groenblauwe Dooradering in het veenweidegebied.

Argumenten

Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1.1 *Verwijderen van obstakels verbetert de wateraan- en afvoer en draagt daarmee bij aan een robuuster watersysteem.*

Smalle bruggen en andere obstakels beperken de doorstroming van watergangen, wat kan leiden tot opstuwing, wateroverlast en oeverafkalving. Door deze knelpunten te verwijderen of aan te passen neemt de hydraulische weerstand af en verbetert de wateraan- en afvoer. Hierdoor ontstaat een robuuster watersysteem.

1.2 Deze maatregel ondersteunt vernatting van het veenweidegebied.

Een goed functionerend watersysteem is essentieel voor vernatting van het veenweidegebied. Door knelpunten in de doorstroming weg te nemen, kunnen hogere waterpeilen worden gerealiseerd met minder risico op wateroverlast. Dit draagt bij aan het beperken van veenafbraak, bodemdaling en CO_2-uitstoot.

1.3 De maatregel maakt efficiënter onderhoud mogelijk.

Veel bruggen zijn niet geschikt voor varend onderhoud. Hierdoor moeten maai- en baggervaartuigen regelmatig uit het water worden gehaald, wat extra kosten met zich meebrengt. Door bruggen aan te passen of te verwijderen, kunnen watergangen efficiënter varend worden onderhouden.

1.4 Een vergelijkbare aanpak heeft zich bewezen.

Het bruggenproject in Bodegraven Noord laat zien dat een gebiedsgerichte aanpak werkt. In samenwerking met grondeigenaren zijn 57 bruggen verwijderd, 108 vervangen en 9 aangepast. Dit resulteerde in een betere doorstroming, minder wateroverlast en 20 cm minder opstuwing.

1.5 Het project biedt kansen voor aanvullende gebiedsdoelen.

Het project biedt ook kansen voor natuurvriendelijke oevers en deelname aan ANLb-maatregelen. Hiermee dragen perceeleigenaren bij aan biodiversiteit, waterkwaliteit en de Groenblauwe Dooradering.

1.6 Vooraf vastgestelde uitgangspunten zorgen voor een uniforme aanpak.

Heldere uitgangspunten en financiële bijdragen zorgen voor een transparante werkwijze, gelijke behandeling van perceeleigenaren en een doelmatige uitvoering. Deze zijn gebaseerd op de ervaringen uit het bruggenproject Bodegraven Noord en opgenomen in Bijlage 2.

1.7 LVVN heeft een substantiële subsidie beschikbaar gesteld.

Voor het project is op 15 april 2026 een subsidie van € 7.727.500 toegekend door LVVN via RVO. Deze bijdrage maakt grootschalige verbetering van het watersysteem mogelijk en draagt bij aan klimaatadaptatie, beperking van bodemdaling en toekomstbestendig waterbeheer.

Kanttekeningen

Bij het voorstel zijn de volgende kanttekeningen te plaatsen:

1.1 Brugeigenaren van bruggen, die niet voldoen aan de Waterschapsverordening, kunnen worden bevoordeeld.

Niet alle bruggen voldoen aan de Waterschapsverordening. Door ontbrekende vergunningen, onbekende eigenaren of beperkte handhaving in het verleden kunnen ook deze eigenaren in aanmerking komen voor ondersteuning, wat als onrechtvaardig kan worden ervaren.

1.2 Niet alle knelpunten kunnen worden aangepakt.

De subsidie is gemaximeerd en beperkt tot aangewezen gebieden. Knelpunten daarbuiten vallen buiten de regeling, wat kan leiden tot teleurstelling. HDSR onderzoekt samen met de provincie mogelijkheden voor een vergelijkbare aanpak via het UPLG.

1.3 De verleende subsidie moet vóór 31 december 2028 zijn besteed.

De subsidie kent een harde einddatum. Bij vertraging in voorbereiding of uitvoering bestaat het risico dat een deel van de subsidie niet kan worden benut. De planning is hierop ingericht en de einddatum wordt duidelijk gecommuniceerd.

1.4 *Er is geen absolute garantie dat de toegekend subsidie (volledig) wordt uitgekeerd.*
De definitieve subsidie wordt pas vastgesteld na toetsing van de eindafrekening door RVO. Om dit risico te beperken is de werkwijze vooraf afgestemd met RVO en gebaseerd op eerdere positieve ervaringen in Bodegraven Noord.

Financiën
In de Begroting 2027 staat vermeld dat voor dit project een investeringskrediet zal worden aangevraagd. Op basis van wetgeving hebben we geconcludeerd dat dit project als een exploitatieproject moet worden aangemerkt.

De totale uitvoeringskosten voor het verwijderen, aanpassen en vernieuwen van de bruggen worden geraamd op € 13.781.300. Deze kosten zijn als volgt gespecificeerd:

Kosten

Eigen uren HDSR	€	400.000
Inventarisatie, ondersteuning gesprekken, oplevering en rapportage	€	1.360.000
Verwijderen bruggen	€	863.700
Nieuwbouw en vervangen bruggen	€	11.007.600
Kosten agrarische collectieven	€	150.000
Totaal	€	13.781.300

Dekking

Bijdrage HDSR	€ 400.000	
Bijdrage brugeigenaren	€ 5.503.800	(€ 11.007.600 / 2)
Bijdrage LVVN	€ 7.877.500	(€ 1.360.000 + € 863.700 + € 5.503.800 + € 150.000)
Totaal	€ 13.781.300	

De kosten van de eigen uren van de projectorganisatie van HDSR zijn niet subsidiabel. Deze kosten, die worden geraamd op € 400.000, worden over de jaren 2026 tot en met 2029 gedekt uit de begroting van de afdeling Waterbeheer. De uren die gemaakt worden in 2026 zijn niet begroot, maar kunnen worden opgevangen binnen de loonsom van de afdeling Waterbeheer.

Brugeigenaren betalen 50% van de kosten voor de nieuwbouw en vervanging van de bruggen. Alle overige kosten, de overige 50% van de kosten voor de nieuwbouw en vervanging van de bruggen, alle kosten voor het verwijderen van bruggen en de kosten die de agrarische collectieven maken, lopen via HDSR en worden gesubsidieerd door LVVN.

HDSR heeft in 2026 een voorschot ontvangen van € 1.545.500 (20% van de totale subsidie). Daarnaast kan HDSR jaarlijks een voorschot aanvragen. In het onderstaande overzicht zijn de jaarlijkse inkomsten en uitgaven geprognotiseerd op basis van een inschatting van de jaarlijkse kosten van de uit te keren bijdrage aan de bruggen en jaarlijkse voorschotten vanuit LVVN van 30%.
Het saldo (positief en negatief) wordt aan het einde van ieder boekjaar op de balans gezet en meegenomen naar het volgende jaar. Naar verwachting is in 2026 en 2027 de dekking vanuit de subsidie hoger dan de uitgaven. In 2028 zijn de uitgaven naar verwachting hoger dan de dekking. Dit tekort wordt vereffend bij het indienen van de eindafrekening in 2029.

Overzicht kasstroom per jaar

	2026	2027	2028	2029		Totaal
uitgaven						
Kasritme uren IB		€ 150.000	€ 200.000	€ 50.000		**€ 400.000**
Kasritme bijdrage bruggen	€ 300.000	€ 2.500.000	€ 4.500.000	€ 427.500		**€ 7.727.500**
Inkomsten						
Ontvangen voorschot	€ 1.545.500					€ 1.545.500
Aan te vragen voorschot		€ 2.318.250	€ 2.318.250			€ 4.636.500
Eindafrekening				€ 1.545.500		€ 1.545.500
						€ 7.727.500
balans						
	€ 1.245.500	€ - 181.750				
		€ 1.245.500				
		€ 1.063.750	€ - 2.181.750			
			€ 1.063.750			
			€ -1.118.000	€ 1.118.000		
				€ -1.118.000		
				€ 0		

Beheer en onderhoud
De bruggen zijn niet in onderhoud bij het waterschap. In de individuele overeenkomsten wordt vastgelegd dat het beheer en onderhoud door- en voor rekening van de eigenaar c.q. gebruiker van de brug wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt, indien nodig, een Omgevingsvergunning verleend.

Juridische aspecten
Het doel van dit project is om, in overleg met de direct betrokken perceeleigenaren en gebruikers, overbodige bruggen en landhoofden te verwijderen en bestaande, in gebruik zijnde bruggen aan te passen of te vervangen. Deelname aan het project vindt plaats op vrijwillige basis.

Uitgangspunt is dat het beheer en onderhoud van de bruggen na uitvoering van de maatregelen wordt belegd bij de betreffende perceeleigenaar of gebruiker. De juridische basis hiervoor wordt geborgd door het verlenen van een Omgevingsvergunning en/of het vastleggen van een overeenkomst ten aanzien van het eigendom in het beheerregister.

Na afronding van het project wordt het watersysteem opnieuw hydraulisch doorgerekend om vast te stellen in hoeverre de gestelde doelstellingen zijn bereikt. Als uit deze analyse blijkt dat er bruggen resteren die nog steeds een knelpunt vormen voor de wateraanvoer, waterafvoer of het beheer en onderhoud van de watergang, zal het waterschap beoordelen welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Wanneer blijkt dat resterende knelpunten het gevolg zijn van constructies die niet voldoen aan de geldende regelgeving uit de Waterschapsverordening en/of de geldende vergunningsvoorschriften, en vrijwillige medewerking uitblijft, zal het waterschap actief inzetten op een bestuursrechtelijk handhavingstraject. Daarmee wordt invulling gegeven aan de wettelijke verantwoordelijkheid om naleving van de regelgeving te waarborgen en de belangen van een doelmatig en veilig watersysteem te beschermen.

Communicatie
Het project start met een brede communicatiecampagne, waarbij alle bekende bruggeneigenaren persoonlijk worden geïnformeerd over de aanleiding, doelstellingen, werkwijze en randvoorwaarden van het project. Hiermee worden belanghebbenden tijdig geïnformeerd, voorafgaand aan de individuele gesprekken die in het kader van het project worden gevoerd.

Vervolgens voert het waterschap één-op-één gesprekken met bruggeneigenaren en gebruikers om, binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders, te komen tot vrijwillige afspraken over het verwijderen, aanpassen of vervangen van bruggen en landhoofden. Transparantie over de subsidiemogelijkheden, voorwaarden en wederzijdse verantwoordelijkheden vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt.

De communicatie wordt gezamenlijk uitgevoerd door het waterschap en de betrokken agrarische collectieven. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan het primaire doel van het project, namelijk het oplossen van hydraulische knelpunten door bruggen en landhoofden, maar ook aan de kansen die het project biedt voor het realiseren van andere gebiedsdoelen.

Samenwerking & participatie
HDSR werkt binnen dit project samen met drie agrarische gebiedscollectieven. Het doel van deze samenwerking is om gezamenlijk, en in nauw overleg met perceeleigenaren, gebruikers en andere betrokkenen in het gebied, te komen tot een duurzame oplossing voor de bruggenproblematiek. HDSR en de gebiedscollectieven trekken hierbij gezamenlijk op in de communicatie met het gebied en bij het informeren van betrokkenen over de doelstellingen, werkwijze en mogelijkheden binnen het project.

Naast het oplossen van hydraulische knelpunten wordt binnen de samenwerking nadrukkelijk ingezet op het benutten van meekoppelkansen. Daarbij worden de mogelijkheden verkend voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het gebruik van beheerpakketten binnen het ANLb. Hiermee wordt bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen voor de Groenblauwe Dooradering en wordt de samenhang tussen waterbeheer, natuur, biodiversiteit en landbouw versterkt.

Vervolg
Na beschikbaarstelling van het krediet wordt een inventarisatie uitgevoerd om de afmetingen, onderhoudstoestand en opstuwing van de bruggen in de betreffende polders in beeld te brengen. Op basis hiervan worden berekeningen gemaakt voor de opstuwing per brug en de totale opstuwing per polder. Na de inventarisatie start de communicatie over het project en worden gesprekken gevoerd met eigenaren en gebruikers. De gemaakte afspraken worden vastgelegd. Over vergoedingen en voorwaarden voor nieuwe of aangepaste bruggen worden contracten opgesteld, die ook dienen als onderbouwing voor de subsidieverantwoording.
Eigenaren en gebruikers zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden en het aanvragen van benodigde vergunningen. Zij bepalen daarbij, binnen de gemaakte afspraken, zelf het moment en de wijze van uitvoering. Tijdens de gesprekken wordt ook verkend of er mogelijkheden zijn voor natuurvriendelijke oevers en beheerpakketten via het ANLb.

Bijlagen
1. Situatietekening (DM 2097973);
2. Uitgangspunten bruggenproject LVVN (DM 2097771).